

Startnotitie Missie | Visie Dalfsen 2020

Aanleiding

De gemeenteraad van Dalfsen heeft besloten tot het opstellen van een nieuwe missie | visie. De bestaande missie | visie “Dalfsen Stroomopwaarts” is in mei 2002 vastgesteld. Veranderende omstandigheden en inzichten maken het gewenst om in 2008 een nieuwe missie | visie te ontwikkelen. Op basis van het raadsdocument “Dalfsen Ontwikkeld(t)” is een traject uitgestippeld dat op hoofdlijnen in deze startnotitie wordt toegelicht.

Regionale context

De nieuwe missie | visie wordt opgesteld in een gezamenlijk, maar inhoudelijk gescheiden, proces met buurgemeente Ommen. Samen optrekken levert niet alleen een efficiencyvoordeel in de inzet van de externe ondersteuning op, maar leidt ook tot een kwalitatief beter product. Door bewust ook naar de buurgemeente te kijken, kan een sterkere profilering van de individuele gemeenten ontstaan, waardoor negatieve effecten van onderlinge concurrentie kunnen worden tegengegaan. Door onderlinge interactie kunnen Dalfsen en Ommen ook leren van elkaars ervaringen tijdens het traject.

Door samen op te trekken ontstaan eveneens nieuwe visies voor een relatief groot gebied, die mede als bouwsteen voor de nieuwe provinciale omgevingsvisie kunnen dienen.

Reikwijdte en karakter

De nieuwe missie | visie is een integraal document waarin de koers wordt vastgelegd voor de gemeente Dalfsen richting het jaar 2020. De missie | visie biedt een integrale oplossingsrichting voor opgaven op het gebied van: wonen en zorg, de ontwikkeling van kernen en wijken (vitaliteit en leefbaarheid), bedrijvigheid en werkgelegenheid, de (ruimtelijke) omgeving en het milieu, en de samenleving en het bestuur.

Als onderdeel van de missie | visie wordt een Dienstverleningsvisie opgesteld.

Het eindproduct bestaat uit een compact document waarin kernachtig de belangrijkste opgaven en strategische keuzen per onderscheiden thema zijn opgenomen. Het product is zelfstandig leesbaar, is pakkend geschreven en voorzien van ondersteunend beeldmateriaal. Indicatief moet worden gedacht aan een document van maximaal 10 pagina's (exclusief beeldmateriaal). Naast een formeel stuk zal ook een korte, samenvattende publieksversie worden ontwikkeld. Na afronding van de missie | visie wordt apart een ontwikkelstrategie of uitvoeringsplan opgesteld. Deze maakt geen onderdeel uit van dit traject.

Stevig fundament

De gemeente Dalfsen hecht aan een gefundeerde onderbouwing in de vorm van een analyse van de demografische ontwikkelingen en maatschappelijke trends en behoeften. Deze analyse moet inzicht geven in de te verwachten gevolgen bij ongewijzigd beleid. Bij de analyse kunnen relevante omgevingsfactoren worden betrokken, zoals onmiskenbare maatschappelijke trends en het beleid van andere overheden en instanties. Het resultaat is een beeld van de toekomst dat is gebaseerd op doorrekeningen (in de vorm van tabellen en grafieken) van relevante ontwikkelingen en trends.

Voorbeelden daarvan zijn:

Demografische ontwikkelingen	Trends
Ontgroening	Individualisering
Vergrijzing	Scheiding van wonen en zorg
Vergroting van de 'grijze druk' (aantal 65-plussers ten opzichte van de beroepsbevolking)	Groeiende vitaliteit van ouderen
Dalende gemiddelde woningbezit	Groeiende invloed van ICT
	Stijgend autobezit en -gebruik
	Groeiende ruimtebehoefte

Om inzicht te krijgen in de situatie in 2020 is het allereerst nodig om een beeld te hebben van het aantal inwoners van de gemeente in dat jaar, de leeftijdsopbouw, het aantal huishoudens en de samenstelling daarvan. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van de Primos-prognose 2007 van ABF Research. Dit is de prognose die door het Rijk wordt gebruikt voor woningbouwramingen. Behalve dat deze prognose een beeld geeft van de genoemde aspecten, dient zij ook als middel om uitspraken te kunnen doen over gerelateerde aspecten, zoals het voorzieningenniveau in de gemeente (bijvoorbeeld het aantal tandartsen, bibliotheken, scholen, etc.), bedrijvigheid, (kwantiteit en kwaliteit van) werkgelegenheid en veiligheid.

Aanpak en interactie

De nieuwe missie | visie komt in een interactief traject in samenspraak met gemeenteraad, college van B&W, gemeentelijke organisatie, bevolking, en maatschappelijk middenveld tot stand.

In het interactieve traject is voorzien in een stevige inbreng vanuit de raad, waarbij zowel de kaderstellende als de vertegenwoordigende rol aan bod komt.

In het traject worden de volgende stappen onderscheiden.

- **stap 1: analyse**

In de eerste stap wordt de startsituatie bepaald. Naast de objectieve schets van het demografisch onderzoek, vindt ook een subjectieve waardering van de huidige situatie plaats: *wat vinden we goed? wat moet er veranderen? etc.*

Hiertoe wordt een "schouw" uitgevoerd. Raadsleden, bewoners en vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld maken een toer door het gebied. Op vooraf geselecteerde, beeldende plekken vindt op locatie een discussie plaats over de thema's van de toekomstvisie. In het tweede deel van de bijeenkomst vindt een opiniërend debat plaats met raadsleden, waarbij het doel is om tot overeenstemming te komen over de uitgangspunten voor de visieontwikkeling

De interactie met de bevolking wordt in deze fase georganiseerd rondom een *informatiekrant*. Deze wordt huis-aan-huis verspreid en tevens op enkele centrale plaatsen beschikbaar gesteld (gemeentehuizen, bibliotheek e.d.). Naast beknopte algemene informatie over het hoe en waarom van de missie | visie, gaat de krant in op de belangrijkste onderwerpen. De bevolking wordt uitgenodigd om haar mening te geven over die thema's. Met deze actie wordt tevens een herkenbaar startpunt van de visieontwikkeling gemarkeerd: "*We zijn begonnen!*"

Verder wordt de jeugd in deze fase bij het project betrokken via de scholen. De totale opbrengst van deze fase, oftewel het uiteindelijke startpunt, wordt vastgelegd in de Atlas van Dalfsen.

- **stap 2: scenario's**

Belangrijk instrument voor het vastleggen van identiteit, ambities en strategie is het ontwikkelen en bediscussiëren van verschillende toekomstscenario's. De scenario's worden gebaseerd op de resultaten van de vorige stap.

Bij het opstellen van de scenario's is het de kunst om een goede balans te vinden tussen realiteitszin enerzijds en ambitie anderzijds. De uitdaging is dan ook om een aantal scenario's te ontwikkelen waarin - steeds op wisselende wijze - zowel bekende als nieuwe, alsmede aansprekende maar ook spannende elementen te vinden zijn die tot een constructief debat zullen leiden.

De uitwerking van de scenario's gebeurt in een interactieve sessie met de gemeenteraad. De raadsleden wordt aan het eind van de bijeenkomst gevraagd hun voorlopige voorkeur(en) uit te spreken voor één van de scenario's of combinatie daarvan.

Als de scenario's zijn opgesteld, volgt het tweede interactiemoment met de bevolking. Tijdens dorpsgesprekken met de aantal kernen worden de scenario's besproken. Raadsleden kunnen bij de dorpsgesprekken als toehoorder aanwezig zijn. Het gaat in deze stap immers om het onderlinge gesprek tussen de bewoners. Zij worden gevraagd aan het eind van de avonden hun voorkeur uit te spreken voor één van de gepresenteerde ontwikkelingsrichtingen.

In deze stap wordt ook een ontmoetingsmoment gepland tussen de beide gemeenteraden en colleges om kennis en ervaringen opgedaan tijdens het proces met elkaar te delen. Aan de hand van thema's kan deze ontmoeting worden vormgegeven.

- **stap 3: ontwerp**

Op basis van de resultaten van voorgaande twee stappen wordt een concept missie | visie opgesteld. Deze wordt besproken tijdens een "Dag van de Toekomst". Op deze dag gaan de raadsleden het gesprek aan met de bevolking. Niet op de traditionele manier van een inspraakavond, maar in een informele setting.

Anders dan in de vorige stap, waar de kernen hun zegje kunnen doen, is het in deze stap nadrukkelijk de bedoeling om bewoners uit verschillende delen van de gemeente bij elkaar te brengen op een centrale plek, bijvoorbeeld het nieuwe gemeentehuis.

Op de Dag van de Toekomst kunnen de inwoners kennis nemen van de concept missie | visie. Daarover gaan zij vervolgens in gesprek met raadsleden, vertegenwoordigers van maatschappelijk middenveld en bedrijfsleven en andere bewoners. De raadsleden vervullen een cruciale, actieve rol. Door het gesprek aan te gaan met de burgers, kunnen zij zich een goed idee vormen van hoe de inwoners aankijken tegen de visie. De Dag van de Toekomst wordt afgesloten met een debat in Lagerhuis opstelling waaraan ook bewoners deel kunnen nemen.

- **stap 4: besluitvorming**

Elke visievorming, hoe interactief ook georganiseerd, wordt afgesloten door een traject van formele besluitvorming, desgewenst met inspraakmogelijkheid. Burgers krijgen daarbij de gelegenheid om via de geëigende weg hun mening kenbaar te maken.

Planning

Het eindproduct wordt voor het eind van het jaar door de gemeenteraad vastgesteld. Uitgezet in de tijd ziet het traject er globaal als volgt uit:

Stap	Product	Interactie	Planning
0. Voorbereiding	werkplan	-	April
1. Analyse	Atlas	Schouw	Mei
2. Scenario's	Vergezichten	Dorpsgesprekken	Juni
3. Ontwerp	Concept	Dag van de Toekomst	September
4. Besluitvorming	Toekomstvisie	Inspraak	November e.v.

Communicatie

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het traject. In elke fase wordt gecommuniceerd met de bevolking en andere doelgroepen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van bestaande en nieuwe middelen.

Alle fasen starten met een bericht in het huis-aan-huis blad De Marskramer, de gemeentelijke websites en een aantal geselecteerde prikboards (gemeentehuizen, dorpshuizen, bibliotheek e.d.). Op dezelfde plekken verschijnen ook de verslagen van de bijeenkomsten. Op belangrijke momenten wordt tevens medewerking gezocht van lokale / regionale media, zoals De Stentor, Vechtdal FM en TV Oost.

Het begin en einde van het traject krijgt extra aandacht door het vervaardigen van aansprekende brochures, respectievelijk een informatiekraant met ansichtkaart en een samenvattende publieksversie van de definitieve missie | visie.

Tijdens het traject wordt gecommuniceerd door middel van een nieuwsbrief. Deze wordt verspreid via de kanalen van de basisvariant, alsmede te verspreiden onder een geselecteerd publiek, en te publiceren in pdf formaat op de gemeentelijke websites.

Uitvoering

De gemeenteraad is opdrachtgever, het college is opdrachtnemer. Bestuurlijk aanspreekpunt van het traject is de burgemeester, de secretaris-directeur is procesbegeleider.

De begeleiding van het opstellen van de missie | visie wordt verzorgd door BMC. Dit bureau heeft uitgebreide ervaring met soortgelijke trajecten in geheel Nederland. BMC zorgt voor ondersteuning van proces, interactie en inhoud. Het traject wordt begeleid door Marco Kerstens en Geske Barendregt. Het demografisch onderzoek wordt gedaan door collega-bureau SGBO, voorheen bekend als het onderzoeksbureau van de VNG.